

SAKRAMENAT KRŠTENJA U NAŠOJ PASTORALNOJ PRAKSI

Na našim sastancima svake srijede mi pastoralni svećenici grada Splita i uže okolice kroz jednu godinu raspravljali smo o sakramentima. Bilo je to radne godine 1974/75. Htjeli smo napraviti kao mali direktorij za pastoralni rad u gradu. Rezulate smo predali nadbiskupu, a on ih je gotovo nepromijenjene uvrstio u Pastoralni plan nadbiskupije splitsko-makarske. Plan je izdan 12. III. 1976. i obvezivao je kroz radnu godinu 1976/77. Sad bi se prema kritičkim primjedbama morao dopuniti i služio bi Nadbiskupiji, a možda i Metropoliji, ukoliko bi došlo do dogovora na toj razini, a i čitavom području BK koja stvara svoj generalni pastoralni plan. Možda bi i ovaj tečaj mogao dati svoj doprinos.

U radu smo imali ovu metodu: najprije je svatko iznosio činjenično stanje, tj. što on radi, a onda što misli da bi bilo dobro raditi i konačno smo usklađivali stavove, jer smo kao princip uzeli i ujednačenost postupaka koji su važni radi bolje pastve. Rezultati su bili više praktični i administrativni.

Ovo kratko predavanje možemo podijeliti u dva dijela: prvo, što se u nas radi u vezi sa sakramentom krštenja; drugo, što bi prema zaključcima pastoralnog svećenstva grada Splita, odnosno prema Planu nadbiskupije za 1976/77., trebalo raditi da bi služba sakramenta krštenja bila u sadašnjim prilikama pastoralno najkorisnija.

1. Što se radi?

Možemo reći da se o sakramentu krštenja propovijeda, katehizira, da se nekom neobičnom upornošću govori o »biti kršćanin«, »živitjeti krštenje« o »pozivu krštenja« i sl. Pogotovo se takvo »korjenito propovijedanje« opazilo u Godini velikog zavjeta, kad je sve bilo u znaku 1300-godišnjice pokrštenja našega naroda. Osim toga, često se obavljaju obnove krsnih obećanja, osobito za vrijeme svečanog krštavanja, jer je to zaista prigoda da se više naglasi važnost našega krštenja. Nastoji se pastoralno koristiti novi obred krštenja, koji je ovaj sakrament izvukao iz kuta naših crkava, i dati krštenju puni smisao povezujući ga sa sakramentom Euharistije te učiniti ga svečanim u pravom liturgijskom smislu. Uza sve to, čini se da su rezultati još daleko od željenih ciljeva. Kao da ima još mnogo anemije i stare rutine u novom ruhu. Treba priznati da su mala netom krštena djeca (a često i odrasli netom kršteni) najzapušteniji u našem pastoralnom djelovanju. Čudno, ni oni mali dok nam ne dođu na vjeronauk, ni ovi veliki dok nas ne potraže za vjenčanje ili što drugo, s nama nemaju što raditi. Moderna psihologija kaže da se korjeni zdravog odgoja, pa i religioznog, postavljaju u najranijem djetinjstvu. A što

činimo da omogućimo roditeljima da zdravo odgoje djecu u najranijoj mladosti? Kako se naši odrasli novokršteni uključuju u život s Crkvom? Često su to samo anonimni kršćani. S jedne strane shvaćanje sakramenta kao dovršenog čina, a s druge strane nemogućnost i nesnalaženje za rad s netom krštenima, paralizira život mladosti kod krštenika... Nešto se čini s aktivnim pastoralom obitelji i kroz roditeljske sastanke, predškolskim vjeronaukom. No to je sve skupa malo.

Kad roditelji žele krstiti svoje dijete, obično se jave nekoliko dana prije. Neki župnici upisuju odmah, neki u posebnu bilježnicu, neki odmah nakon krštenja. Općenito ne održavaju se nikakve posebne pouke, što se sigurno mora uzeti kao loše. Često su opravdanja da se nema vremena i slično. Sve svrši s time da se upiše i dogovori za dan i sat krštenja. Prijaviti krštenja često dolaze roditelji sami, na čemu se uglavnom i inzistira. Traži se da dođu i na samo krštenje, što je česti slučaj. Uglavnom svi tražimo da su roditelji vjenčani crkveno ili ih, ako nisu, nastojimo nagovoriti da to učine, ali to ne postavljamo kao uvjet za krštenje djeteta. Rijetko odbijamo roditelje i onda kad vidimo da nema nikakve garancije za vjerski odgoj. Kritični smo prema krštenjima koje dođu prijaviti bake, ili netko drugi iz rodbine, ili sami kumovi, premda ni tu nismo i ne možemo biti jedinstveni. Za kumove tražimo da su crkveno vjenčani, ako su u braku. Ali ni tu nismo svi u postupku dosljedni, pa to smeta i nama samima i pastvi općenito. Nekatolike ne uzimamo za kumove. Nezgodno je što neki župnici krštavaju bez dozvole djecu iz druge župe. Premda se o tome na našim pastoralnim sastancima mnogo raspravljalo i jasno zaključivalo, pojedinci se ne obaziru na zajedničke odluke i dijecenzanske propise. Obično ne tražimo nikakvih dokumenata kao potvrdu da su npr. roditelji i kumovi vjenčani, da su se ispovjedili i slično, nego im to vjerujemo.

Samo krštenje obično obavljamo nedjeljom, često ispred oltara na nekom stolu, nekada pod misom a nekada izvan mise (čini se ipak više izvan mise) jer ne znamo kamo s djecom koja plaču, jer ima roditelja kojima je to dugo, jer se neki ne žele javno pokazati i slično. Mislim, da se još nigdje ne obavlja krštenje s najvećom mogućom svečanošću, nego onako »recitando« (bez pjevanja, bez posebnog čitača, često u jednoj istoj formi i molitve vjernika i blagoslova vode i blagoslova na kraju). Kao i u misi tako i u krštenju svatko je naučio jedan oblik, pa se uglavnom njega drži. Uglavnom svi propovijedamo na krštenju, jako naglašavamo ulogu roditelja u vjerskom odgoju. Bijela košuljica i krsna svijeća — kao znakovi oblačenja Krista i primanja njegove svjetlosti — obično se pruži, ali rijetko i daruje novokršteniku.

Imamo slučajeva krštenja odraslih. Na, po prilici, 1500 krštenih godišnje u Splitu bude 40-ak odraslih. Osjećamo potrebu ustanove stalnog katekumenata u Splitu na jednom mjestu. Tu bi školu trebali pohađati i oni koji su često samo kršteni ali bez vjerske prakse, pa možda i oni pred vjenčanje koji su i pričešćeni i krizmani, ali jednako bez solidne

vjerske baze. Nastojanja oko ustanove takve katekumenske škole do sada nisu urodila plodom. Često nam se ti odrasli novokrštenici izgube u masi, ne znamo kamo bi s njima, problemi su višestruke naravi.

2. Što bi trebalo raditi?

Sve o tome ukratko je rečeno u našem Pastoralnom planu. Evo nekoliko važnih stvari koje bismo trebali imati na pameti ovoga časa i u do-radi novog Plana:

a) Svako traženje krštenja znak je da je po srijedi neka želja. Uvijek to u pravilu moramo smatrati dobronamjernim. Svakako, nikada i nikoga ne odbijati zauvijek. Mi smo pozvani u prvom redu da krštavamo, a ne da prosuđujemo tko je a tko nije dostojan biti kršćaninom. Tu nam je potrebna evanđeoska blagost i ujedno upornost, dovitljivost i posebna asistencija Duha Božjega. Upravo kod prvih susreta nekima možemo dati prvi navještaj Evanđelja. Ne smijemo dakle sjediti za svojim uredskim sudačkim stolom i samo prosuđivati tko jest a tko nije podoban za krštenje, nego ga učiniti podobnim. Ako naidemo na slučajeve koje zaista treba odbiti, onda to treba učiniti tako da dotični shvati kako ga ne odbijamo zauvijek, nego na neko vrijeme, dok ne sazrije, dok ga ne poučimo, dok ga žarče ne uključimo u privatne molitve i žrtve.

b) Treba nastojati da roditelji budu prvi zainteresirani za vjeru svoga djeteta. Učiniti sve da se oni pouče, da se ispovjede i pričeste, da sudjeluju aktivno. Treba biti i elastičan prema prilikama zbog kojih se mnogi danas kriju. Računamo ipak da je krštenje u prvom redu za dijete korisno. Zato s oprezom i s pastoralnom razboritošću primati prijave krštenja od baka ili nekog drugog iz uže rodbine, nastojeći tumačiti razloge takvom postupku što je moguće blaže.

c) Naš zajednički nastup u nekim administrativnim stvarima mnogo koristi ugledu same stvari i Crkve općenito. Nezgodno je kad sami vjernici govore kako se u jednoj crkvi može a u drugoj ne može krstiti dijete jer su roditelji nevjenčani, jer su kumovi nevjenčani, kad su kumovi nekatolici i slično. Što se tiče vjenčanja roditelja, prigodom krštenja njihova djeteta treba ih potaknuti da se crkveno vjenčaju. Što se pak tiče vjenčanja kumova, treba biti kategoričan i tražiti da su vjenčani, da ih je najviše dvojica, da nisu nekatolici. Nekatolici, i koji u braku žive nevjenčani, mogu se uzeti samo kao svjedoci uz katoličkog i crkveno vjenčanog kuma (ako je u braku).

d) Uporno treba tražiti da se djeca ne krštavaju izvan svoje župe bez dozvole domaćeg župnika. To bi se moglo učiniti jedino uz dozvolu mjesnog Ordinarija i kad je hitan slučaj, koji će se kasnije — kao i sva krštenja izvan domaće župe — prijaviti domaćem župniku.

e) Treba nastojati ujednačiti i svečanim učiniti i one naoko manje važne (za nas barem) stvari koje su za narod često veoma značajne. To je

pitanje darivanja djeteta. Trebalo bi naime da Crkva, odnosno svećenik, nešto djetetu daruje. Zašto se ne bi to uvelo da Crkva daruje djetetu svijeću koja je simbol Krista, koja će se kasnije kao simbol predanja u svim sakramentima paliti. Kumovi bi mogli darovati košuljicu. Mislim da bi bilo dobro ne određivati štolarinu za ovaj sakrament, pogotovo ne kao obavezu roditeljima, kad to u nas nije običaj. Običaj da se za vrijeme i poslije obreda fotografiraju, da se poziva na svečani ručak i slično — dobar je i prisutnost svećenika u tome može pozitivno doprinijeti.

f) Katekumenska škola je kod nas zahtjev časa. Prema našoj ocjeni ona bi trebala trajati barem šest mjeseci. Dakako, to razdoblje ne smije biti samo ispunjeno učenjem, nego i aktivnim življenjem u Crkvi (molitva, dobra djela, aktivnost u liturgijskim činima). Škola bi samo pripravljalala, a župnik bi prihvaćao i uključivao u župsku zajednicu, koliko bi to bilo moguće. Škola ne bi smjela postati neka personalna župa, nego ostati zaista škola; istina, ne samo učenje nego i praksa, ali ne da ona odvlači od župske zajednice nego da pomaže da se novokrštenik u nju bolje uključi.

g) Dekan i biskupski vikar za apostolat trebali bi biti svaki na svoj način animatori svega ovog gore rečenoga. Sve povezivati, sve nadzirati i svemu pomagati da se sprovede u djelo.